

Per treure'n l'aigua clara

El dia 20 es va inaugurar a Blanes (la Selva) la depuradora número 200 del Principat. Quan falten cent instal·lacions per a completar el Pla de Sanejament, s'ha aconseguit que, d'alguns rius que semblaven irrecuperables, se'n pugui potabilitzar l'aigua.

Des d'uns 30 metres d'altura s'obté una bona panoràmica dels camps de conreu que envolten la depuradora d'aigües residuals. Dalt d'un gran reactor, un tècnic ens explica que, si fos ple, seríem damunt 4.400 m³ de porqueria. Es tracta del digestor que permet de transformar fang en gas metà, utilitzat com a combustible.

El reactor forma part de la planta depuradora de Blanes, la número 200 que s'ha posat en funcionament a Catalunya en el de-

svolupament del Pla de Sanejament. L'objectiu del pla és de complir la directriu de la Unió Europea que obliga totes les poblacions de més de 2.000 habitants a tenir planta depuradora d'aigües residuals abans del 2005. A Catalunya hi ha previst d'aconseguir-ho a final del 1999 o a primers del 2000.

El pla es va elaborar quan era conseller de Medi Ambient Albert Vilalta. Quan aquest manifestava que hi tornaria a haver peixos al contaminadíssim riu

Besòs, molta gent se'l mirava amb incredulitat. Avui, s'ha aconseguit que la majoria de rius del Principat tinguin una aigua que, si més no, es pot potabilitzar amb un tractament especial.

El pla ha estat redactat i desenvolupat per la Junta de Sanejament, que des del 1991 és una empresa pública adscrita al departament de Medi Ambient. Amb la depuradora de Blanes i les 71 que hi ha en construcció es cobreix el 90% de les 300 plantes que en total preveia el pla. Les

200 depuradores que hi ha en servei tracten més de dos milions de metres cúbics d'aigües residuals, que és tant com dir el 75% de les que es generen a Catalunya.

A la planta de Blanes se'n podrien tractar diàriament més de 30.000 metres cúbics diaris, cosa que supera àmpliament les necessitats més immediates. L'aigua depurada amb un tractament biològic és finalment conduïda a un emissari submarí que la transporta fins a poc més d'un quilòmetre de la costa.

A Blanes també s'aprofita el fang generat en aquest procés. Una part, l'aprofiten directament alguns pagesos per replenar terrenys. Una altra part permet d'obtenir, en el gran digestor de què parlàvem al principi, gas metà. Finalment, una part del fang es barreja amb estelles i, en uns altres reactors, es transforma en un adob anomenat compost. La planta té capacitat per a rebre i tractar fang de depuradores que no tinguin aquesta possibilitat. D'aquesta forma, no solament es depuren les aigües, ans també es valoritza i aprofita un residu i els agricultors poden utilitzar menys adobs sintètics. El fang també s'aprofitarà aviat per fabricar els totxos anomenats "ecobriks".

La depuració d'aigües ha obtingut resultats espectaculars en alguns llocs, amb una gran millora de l'Índex Simplificat de Qualitat de l'Aigua (ISQA). En alguns trams del Besòs, com ara a Montmeló, hi havia un ISQA de 4, i ara supera el 60, a partir del qual ja es pot potabilitzar l'aigua amb un tractament especial. Això ha significat una millora de quasi el 1.500%. Més trams de rius que presentaven un ISQA de 13 a 50 avui superen el 80 (a partir de 85 ja es pot potabilitzar l'aigua amb el tractament habitual). Queden, tot i així, alguns punts negres, on la qualitat de l'aigua encara és per sota 60: alguns trams del Besòs –a partir de Montcada–, del Llobregat –des de Sant Joan Despí–, la Riera de Rubí, el Riu Sec i alguns punts del riu Congost i Anoia.

Les 200 depuradores que hi ha a Catalunya tracten el 75% de les aigües residuals que es generen al Principat.

GENERALITAT DE CATALUNYA / DEPARTAMENT DE MEDI AMBIENT

El conseller Vilalta havia previst que el Pla s'avancés set anys a la directriu europea. Però els seus successors, Pere Macias i Joan Ignasi Puigdollers, han hagut d'endarrerir lleugerament aquestes previsions. Segons la Conselleria, un part del retard s'ha d'atribuir als diners que no ha enviat el govern espanyol. L'exministre Josep Borrell va signar el 1996 un conveni comproment-se a finançar el 25% del Pla i el 85% de la gran depuradora del Prat. Però el deute acumulat de l'estat amb la Generalitat és,

ara, de 24.000 milions de pessetes. De moment, la Generalitat ha esmerçat 194.000 milions de pessetes en el Pla, que un cop acabat haurà costat vora 300.000 milions.

El finançament d'aquestes obres també ha xocat amb l'anomenada "guerra de l'aigua". Les depuradores es paguen amb l'anomenat Cànon de Sanejament –els qui tenen fonts pròpies d'abastament– o amb l'Increment de la Tarifa de Sanejament, inclosa en el rebut de l'aigua –els qui en compren a una entitat subministradora–. Aquest repartiment dels

A la pàgina del costat, vista aèria de la planta depuradora de Blanes. Dalt, Jordi Pujol sosté tubs amb aigua abans i després de passar pel tractament de la depuradora. Baix, el president de la Generalitat rega un exemplar de murtra, espècie autòctona de la zona, amb aigua depurada.

Depurar per a regar

El primer pla integral de sanejament de les aigües residuals del País Valencià va ser aprovat l'any 1991 i preveia que, amb unes inversions de 75.000 milions de pessetes, el 90% de les aigües abocades a rius i, principalment, al mar, estarien depurades en l'any 1995.

El pla s'ha complert en la seua pràctica totalitat i la situació de les aigües anomenades negres, al País Valencià és en general bona. Un dels punts més conflictius continua essent la ciutat de València i la seua rodalia. Una de les depuradores previstes, la de Quart-Benàger, encara no ha estat acabada, tot i que començarà a funcionar molt pròximament. La situació de València i de l'àrea metropolitana és molt peculiar, ja que des de fa anys les tradicionals xarxes de séquies s'usen com a xarxa de conducció de les aigües negres. Per això, bona part de les aigües que haurien d'anar a parar a les depuradores per les vies normal, els teixits de clavegueram, no ho fan ja que en realitat circulen per alguna séquia.

Un pla de l'Ajuntament i de la Conselleria de Medi Ambient té previst començar a reutilitzar durant el primer semestre d'enguany l'aigua de les depuradores de l'àrea de València per re-

gar els camps i evitar que les séquies que circulen per sota de la ciutat continuen fent d'abocadors. les aigües de la depuradora de Pinedo, situada en la zona sud de la ciutat ja s'exploten de fa temps per inundar els arrossers de

La depuradora de Pinedo. És la més gran del País Valencià.

l'Albufera i han estat ben acceptades pels llauradors, que en principi, i per culpa de l'alt contingut de nitrats de les aigües depurades, eren una mica reticents.

Malgrat la situació generalment acceptable de la qualitat de l'aigua en les terres valencianes, encara existeixen alguns punts negres. El més cridaner és el riu Magre al seu pas per la comarca de la Plana d'Utiel. El Magre té el trist títol de ser el riu més contaminat del País Valencià. Els abocaments

de les indústries situades prop del seu llit, especialment dedicades als adobaments de pell, de les granges i de les diferents empreses dedicades a la fabricació de vi l'han convertit en aquella zona en un riu mort. En alguns dels seus trams, la quantitat d'oxigen és tan mínima que no permet sobreviure ni les espècies de plantes o insectes més resistents. Per si això fóra poc, alguns dels pobles de la zona, com Utiel, amb una població de més de 12.000 habitants, no tenen depuradora i aboquen les aigües residuals sense cap tractament.

Una mica més cap avall, el Magre recupera qualitat ambiental. La situació ha arribat als tribunals, ja que Acció Ecologista Agró s'ha erigit en acció popular en una causa oberta per presumpte delictes contra el medi ambient. Els responsables de la Confederació Hidrogràfica del Xúquer seran els principals encausats però també el de la Conselleria d'Obres Públiques, que gestiona amb els ajuntaments i alguns municipis quasi totes les depuradores, i els de la de Medi Ambient, una conselleria que molts moviments ecologistes qualifiquen de "pura propaganda".

Jordi Sebastià

costos de depuració de les aigües va fer que alguns grups promoguessin la "insubmissió" i no paguessin el rebut, disconformes amb el cost d'aquest increment, un missatge ha fet forat entre molta gent que desconeix el preu real d'un recurs com l'aigua al nostre país i les inversions necessàries per a depurar la que entre tots malbaratem o contaminem.

Amb tot, la depuració de les aigües urbanes no és suficient i cal controlar millor la que aboquen les indústries. Molts industrials miren d'evitar els costos de la

depuració, i la Junta de Sanejament va incoar el 1996 un total de 502 expedients sancionadors per abocament il·legal d'aigües residuals. Segons la Fiscalia i el grup parlamentari d'ERC, aquest nombre és baix i indica la manca d'interès del govern a l'hora de col·laborar amb la justícia en aquest punt. Tanmateix, des del dia 29 de gener hi ha a exposició pública un decret que reduirà els paranys legals que utilitzen algunes empreses (negar l'entrada als inspectors tot dient que el responsable no hi és, no voler signar l'acta d'inspec-

ció) i que protegirà també els aqüífers. Tampoc no es podrà utilitzar el pla de descontaminació gradual, que permetia de reduir progressivament els abocaments.

En tot cas, amb el Pla de Sanejament queden clares dues coses —a més de l'aigua—: que fins i tot rius en situació lamentable es poden recuperar i que no contaminar és molt més barat que no pas contaminar i netejar. Sobretot, si, a més, hi ha industrials o ciutadans en general que es volen estalviar de col·laborar-hi.

Xavier Duran